

Autor: Organon tou Ontos

V následující eseji rozvádím koncept „urfašismu“ předložený Umbertoem Ecem.

Podobně jako život sám je i „urfašismus“ současně jednotou i mnohostí: *jednotou* svým ztělesněním jednoho jevu a *mnohostí* kvůli rozmanitosti a rozdílnosti tohoto jevu.

„Ur“ v němčině znamená *prvotní*, *prapůvodní* či *primordiální*: např. v Heideggerově „Urgrund“ („prazáklad“) nebo „Urvolk“ („prapůvodní lid“) či třeba v Goethově „Urphenomenon“ („prafenomén“). 1]

Slovo „fašismus“ zase etymologicky vychází z latinského *fasces*, tedy „svazek“: politicky sjednoceného lidu.

„Urfašismus“ má být pak prapůvodní zřídlo všech fašistických aspirací i hnutí. Kořeny má mnohé: rasu, etnicitu, dědictví, původ, kulturu, tradici, jazyk, historii, ideály, cíle, hodnoty a ... národní stát.

Národ se zrodil všude, kde organicky a historicky vznikla skupina lidí se svou vlastní identitou, osudem a zájmy. Scelený genealogicky, jazykově a institucionálně utváří národ na vyšší úrovni stát. Na ještě vyšší úrovni se národy a státy mohou spojovat do říší, zatímco na nižších lid tvoří rodiny, pospolitosti nebo městský stát.

Podle Eca je „urfašismus“ prapůvodní základ všech fašistických hnutí a vlád, které na různých úrovních historicky nebo potenciálně sjednocují lid. Jiným označením pro „lid“ je „folk“

moderní angličtiny či německé „Volk.“ První slovo etymologicky vychází ze staroanglického „folc,“ „obecný“ či „s/prostý lid“. Význam slova „folk“ byl rozmělněn vytvořením složeniny „folklór“ antikvářem a demografem Williamem Thomsem. Tyto „lidy“ jsou, jak historie fašismu ukazuje, odlišnými a různorodými entitami. „Urfašismus“ je pak prvopočátek archetypálních organických vzorců přítomných ve všech živých organismech – jádro „fašistického“ popudu prvotní „vůle k moci“, impulsu projevovaného historicky v mnoha různých politických, sociálních a institucionálních podobách. Ve své podstatě jde o diferenciaci (rozdílení) a koagulaci (shlukování) odlišných tendencí, znaků a hnutí (tj. o dosažení určitého cíle uspořádáním – organizací).

„Urfašismus“ metafyzicky vyzdvihuje národ, když zdůrazňuje nesourodost zájmů různých národů tam, kde se marxismus soustředí na protichůdné zájmy tříd. Národ však metafyzicky stojí nad svými třídami a jeho zájmy mají, eticky vzato, přednost před jeho jednotlivými třídami.

Corneliu Codreanu, zakladatel a vůdce rumunské Železné gardy, prohlásil, že „národ si svou existenci plně uvědomuje tehdy, uvědomuje-li si svou celistvost, nikoli pouze své jednotlivé části a jejich dílčí zájmy.“ 2] „Urfašismus“ staví zájmy národa nebo pospolitosti nad zájmy jednotlivců a tříd, k nimž náleží, čímž přesahuje reakční konzervatismus i revoluční socialismus. Zájmy společenství jako celku dostávají přednost před zájmy jednotlivce i jeho třídy – přesto je „urfašismus“ jak revoluční, tak konzervativní: revoluční v připravenosti strhnout struktury škodlivé životu národa a konzervativní v důrazu na zachování a ochranu jeho podstaty (ať už je pojmána fyzicky, tj. biologicky, či metafyzicky, tj. osudově).

Giovanni Gentile, který vycházel z pohledu na společnost jako na společenský organismus pořádaný (tj. organizovaný), řízený a spravovaný životně důležitým společenským orgánem v podobě státu, tvrdil, že stát „formuje, rozvíjí a umocňuje celý národní život“. 3]

„Urfašismus“ nevede k zániku společenských tříd, hierarchie ani nerovností, včleňuje je však do služby národa jako celku. V rozvíjející se rostlině nebo živočichovi procházejí buňky diferenciací, při níž nabývají strukturální a funkční vlastnosti nezbytné pro určitou roli. Marxistické sny o konci nerovnosti a konečném rozkladu veškeré hierarchie jsou proto podobně marné jako vzpoura buněk proti organismu, pro blaho jehož celku jsou naprogramované a také nezbytné. Rovnost mezi buňkami organismu by totiž znamenala jeho smrt. To pochopitelně neznamená přehlížet nespravedlnost a propadnout přesvědčení, že nerovnost a hierarchie jsou cílem samy o sobě. Žádoucí není aristokratické ani proletářsky socialistické řešení. Nerovnost a hierarchie existují proto, aby pozvedly společenství jako celek, nikoliv jen jednu z jeho částí.

„Urfašismus“ je prapůvodní základna fašistické politické reakce a vůle k národnímu životu jakožto celku, namísto některé z jeho částí. Je-li ve své zárodečné i vývojové fázi autentický, dospěje a celému národu umožní přetrvat zkoušku času.

Opravdové fašistické hnutí či vláda nejprve existuje (za A) coby zárodek, jako rodící se politický organismus nebo síly shlukující se ve vládě, a (za B) dosahuje dospělé fáze vývoje,

když se kolem něj různě upevňují a dokreslují jeho explicitní politické cíle.

Fašistická hnutí a vlády jakožto fenomén ve své zárodečné formě vyvěrají ze samotného nitra společenství. Podle Eca na sebe může tato zárodečná fáze vzít podobu jednoho, dvou či více níže uvedených znaků, současně i odděleně, jeden po druhém či na přeskáčku. „Urfašismus“ je organickým počátkem fašistického hnutí či vlády. Stejně jako složité organismy vznikají autentická fašistická hnutí nebo vlády nejprve z jedné, dvou či několika málo „buněk“. Je k tomu třeba jeden či několik málo níže uvedených znaků, čili „stačí jeden z nich, aby se kolem něj ‚shlukl‘ fašismus.“ Na národní i místní úrovni, jako rodící se hnutí i existující vláda na sebe fašismus může nejprve vzít formu, vyrůst nebo být naznačen a odlišen těmito prvky:

Synkretické obrození tradice: nové probuzení identity integrací různorodých tradic, symbolů, obrazů a ideálů uvnitř i napříč staršími kulturami.

Odmítnutí modernismu: návrat k archaickým ideálům a předmoderním politickým hodnotám. Odvržení odposvátněného univerzalizmu a rovnostářství, hlavních pilířů (tj. „principů“) osvícenství.

Nutnost činu: pochopení stěžejní úlohy akce coby znaku vlastního všem vitálním společenstvím i jakožto nezbytné reakce na úpadek.

Nutnost jednoty: pochopení nadřazenosti odvěkých (tj. „archaických“) pravd a základních hodnot vůči nekonečným debatám, neustálým neshodám a rozepřím.

Odmítnutí odlišnosti (neboli: „právo na odlišnost“): aktivní přijetí národní, rasové, etnické, kulturní, jazykové či náboženské identity a tím pádem také činnost („akce“) proti jejímu rozkladu a úpadku.

Působení na třídní zájmy: odmítnutí třídního konfliktu a nsváru v rámci společenství a zároveň uznání oprávněných zájmů jednotlivých tříd a kruhů.

Vědomí vnitřních a vnějších hrozeb: zdůraznění vnitřních a vnějších příčin úpadků a hrozeb identity, ať už jsou etnické, sociální, kulturní nebo globální povahy.

Nestálost nepřítele: mobilizace a burcování vědomí různými hrozbami, často od nepřátel, kteří se silou, charakterem, vahou a velikostí rychle mění.

Vědomí života coby boje: oživení a obrození společenství překonáním úpadku při souběžném uvědomění, že život je boj a vyžaduje neustálou bdělost.

Národně-lidové (völkisch) elitářství: vyzvednutí jedince coby nesporné součásti společenství („komunity“), podněcování jeho vyšších složek nad nižšími a založení vlády na vůdcovském principu.

Úcta ke smrti: vědomí nevyhnutelnosti smrti, všem vštěpovaná touha po hrdinství, mobilizace lidí vědomím vzdálené či nadcházející smrti společenství.

Opětné přitakání tradičnímu životu: udržení a ochrana tradiční rodiny a úloh pohlaví.

Nadřazenost společenství: uznání nadřazenosti společenství nad jedincem, národa nad třídami a neschopnosti demokracie ji udržet („konzervovat“, zachovat).

Mobilizace jazyka: mobilizace společenství je plně možná jen inovativním využitím jazyka, pojmů a slovních spojení spolu se symboly a obrazností.

Vznik embryonálních fašistických hnutí nebo rodících se fašistických vlád si tedy žádá, aby se jeden, dva nebo více výše uvedených znaků shluklo a utvořilo se jádro, které roste a vyvíjí se. Nakonec se kolem jádra „vysrážejí“ nejrůznější politické přístupy, plány a postoje. V dějinách

už takových bylo! V mnoha případech šlo o rozšíření jediného „mýtu“ hnutí nebo vlády a daného národa či státu. Úspěch nebo selhání těchto přístupů je samostatnou otázkou, avšak metafyzicky fašistické hnutí či vláda dospívá, jakmile přejde ze zárodečné fáze, v níž se formuje jádro, do další, kdy se kolem tohoto jádra shlukuje několik různých politických přístupů („metod“). Ty se sice napříč režimy liší, často mezi ně ale patří:

Agrárnictví a ochrana venkovského života, etnické identity kořenců – jako v politice *Blut und Boden* NSDAP – v jedinečné půdě a zeměpisném kontextu národního státu.

Protikapitalistická a protikonzumeristická politika odmítající ekonomický materialismus. Protikomunistická politika namířená proti třídním rozbrojům i ekonomickému redukcionismu.

Neliberální vnitrostátní politika odmítající společenský život založený na individualismu. Otevřené zahraničněpolitické usilování o autarkii a osvobození z područí globálního kapitálu, vnitřní politika podporování osobní i pospolitostní soběstačnosti a místního zpracování zdrojů.

Politika podporující třídní spolupráci, smíření, jakož i oprávněné třídní zájmy – tedy politika podporující nejen základní práva pracujících, ale také soukromé vlastnictví.

Hospodářská politika založená na korporativismu, syndikalismu, smíšeném hospodářství i ekonomii Třetí pozice, jak ji prosazovaly Itálie, Německo a falangistické Španělsko.

Politika vyjadřující silnou podporu mladým a mládežnickým hnutím, propagace mládí jako nositele národních hodnot a zájmů a posilování společenského zdraví.

Ekologická politika a ochrana práv zvířat, často spjatá s podporou udržitelného zemědělství, obnovitelných zdrojů a se zdravou regulací obyvatelstva (tzn. s rozumnou populační politikou).

Usilování o iredentistické a etnonacionalistické cíle, politika rozšíření „životního prostoru“ (*Lebensraum*) v Německu nebo „životadárného prostoru“ (*spazio vitale*) v Itálii.

Rodinná politika zaměřená na ochranu zájmů tradičních rodin, ale také prosazování oprávněných („legitimních“) zájmů obou pohlaví v rámci rodiny.

Etnické a rasové programy na podporu plodnosti či eugenika, usilující o zdraví obyvatelstva.

Politika, která sjednocuje kolektivní zájmy s elitářskými aspiracemi, sladující mobilizaci mas s vůdcovským principem, společnost a jedince.

Estetizace společenského, národního a pospolitostního života, zahrnující společenské symboly, politika využívající manifestací, podněcující společenské rity, oslavy a obrodu tradic.

Eco se zabývá pouze zárodečným stadiem, protože jeho rozbor se v první řadě snaží vysvětlit zrod fašistického hnutí a to, jak se rodící fašistická vláda může vyvíjet. V tomto smyslu má jeho analýza sloužit jako jakási preventivní diagnóza neboli návod na rozpoznání fašismu ještě předtím, než se stihne vyvinout v konkrétní fašistickou vládu.

Rozvinul jsem jeho náhled do dvojstupňové soustavy složené z Ecovy vlastní analýzy, oné zárodečné fáze tvořící základnu pro počáteční, prenatalní období vývoje fašismu z jednoho, dvou či několika znaků z prvního seznamu, který je mým přeformulováním znaků uváděných

Ecem; a z vývojově dospělého stadia fašismu, kdy se kolem jádra vytvořeného v předchozí zárodečné fázi shlukují či vysrážejí různé politické linie. Fašismus tak může vznikat mnoha odlišnými způsoby a vyvíjet přitom mnohé politické přístupy.

Fašismus není ani striktně národní fenomén, ale způsob života vycházející z organických a synergistických popudů. Může se objevit na nižších úrovních společnosti, včetně místních společenství („lokální fašismus“), nebo i na těch podstatně vyšších – až po stát.

Fašismus projevil značnou dějinnou rozmanitost rovněž jako reakce na národní krize a úpadek lidských společenství. Francovo Španělsko se vzdalo expanzionistických snah, zatímco v Německu bylo úsilí o získání nového životního prostoru významným činitelem fašistické politiky. Usilování o životní prostor italských fašistů zase nabývalo především kulturního a duchovního rázu, zatímco Mosleyho Britská unie fašistů vyznával izolacionismus a protekcionismus. A jakkoliv významná či dokonce ústřední byla rasová politika pro německý a norský fašismus, nikdy se nestala důležitou součástí portugalského či španělského hnutí. V perónovské Argentíně po válce dokonce existovala pluralita politických stran. A od španělského fašismu byl neoddělitelný katolický konzervatismus, jakkoli se třeba Quislingovo Národní souručenství vracelo spíše k norským pohanským kořenům.

„Urfašismus“ je tak rodina světonázorů o způsobu („stylu“) života, jak těch historických, skutečných fašistických hnutí, tak i všech možných hnutí budoucích a „vsazuje“ možnost vývinu fašismu do mnoha různých půd. Všechna tato hnutí vyrůstají z místních podmínek a domorodých místních tužeb.

Pochopíme-li „urfašismus“ jako jedinečný příklad rodové (či „rodinné“) podobnosti, nabízí se nám tím další prostředek k jasnému učlenění si prvků úpadku evropských národů i západní civilizace jako takové. „Urfašistická“ perspektiva nahlíží na různé podoby fašismu jako na něco, co vzešlo ze společného rezervoáru možných zdrojů a jako na znaky, které jsou navzájem kauzálně propojeny a společně utvářejí jádro fašistických hnutí a režimů. Dekonstrukce Západu postupuje především útočením na několik znaků tvořících jádro různých podob fašismů. „Antifa“, levičáci i další antinacionalisté například útočí na tradiční rodinu, která je kauzálně spojená – ne-li přímo shodná – s dalšími znaky z prvního seznamu. Jinými slovy, útočení proti kterémukoli ze znaků v seznamu znaků zárodečných se pravděpodobně negativně dotkne i několika dalších znaků.

Jelikož sedmdesát let vytrvalé dekonstrukce Západu bylo z velké části založeno na útocích na tyto znaky, je nabíledni, že jakékoli skutečné snahy o záchranu západních národů budou muset zahrnovat také rehabilitaci cílů, hodnot a snah autentického („pravého“, „nefalšovaného“) fašismu.

V tomto směru má tedy můj výklad „urfašismu“ posloužit coby normativní („předpisující“) diagnóza – v protikladu k Ecově diagnóze preventivní („předcházející“). Jsou-li znaky zárodečného fašismu takto kauzálně propojeny, pak by se nacionalisté, usilující o záchranu svých společenství, měli pokusit udržet jich (a z nich) co nejvíce.

*

„Urfašismus“ je, zopakujme si to, jednotná rodina různých fašistických pohledů na svět (*Leitbilder*, „mytémy“), které společně tvoří prapůvodní zřídlo (*Weltbild*, „mýtus“), z něhož se v dějinách různá fašistická hnutí vynořovala. Z hlediska evoluční historie jeho zárodečné znaky ztělesňují hluboce zakořeněné základní (tj. prvotní, prapůvodní, primordiální) biologické tendence.

Jakožto spolehlivý recept („předpis“) na politickou mobilitu se „urfašismus“ vlastně navrácí až organickým permutacím („proměnám“) v historii života, jak se projevují u organických životních forem, populací i rodin. V průběhu této historie se objevují nové biologické formy a zařazují se do různých skupin a rodů, které vznikají ze základních mechanismů pracujících na zajištění přetrvání („životnosti“, „životaschopnosti“) těchto skupin a rodů. Přednost společenství před jednotlivcem je vyjádřením integrační tendence historie života, zodpovědné za rozmanitost života, na níž se zakládá i rozmanitost fašismu.

V tomto pojetí tedy snáze pochopíme i Ecovo tvrzení o „primitivnosti“ fašismu: neboť fašismus je politický systém hluboce zakořeněný v primárních („prapůvodních“) a vše prostupujících biologických popudech a vzorcích vedoucích ke vzniku různých společenství.

Takto interpretován a chápán nabývá Ecoův popis „urfašismu“ jakožto „věčného fašismu“ na srozumitelnosti: zatímco fašismus se vždy nutně objevuje v daném čase a místě, pokaždé se může znovu vrátit v nějakém neočekávaném převleku a odlišné podobě; nikdy jej nelze skutečně a s konečnou platností vykořenit a zničit.

Poznámky:

1] Internetový slovník definuje význam předpony „ur“ jako *proto-*, *primitivní*, *původní*. Explicitně se objevuje i jinde; Herder ve svém *Abhandlung über den Ursprung der Sprache* (Pojednání o původu řeči) užívá rovněž slovo „Ursprung“.

2] Stephen Fischer-Galati, *Man, State, and Society in East European History* (Pall Mall, 1971), citováno na str. 329. Pozn. DP: „Národní stát je novověká forma Státu (a naopak: národ je ve formě jako Stát“, píše trefně Spengler).

3] Giovanni Gentile a Benito Mussolini, „Doktrína fašismu“: „Stát není jenom přítomnost, nýbrž také minulost a hlavně budoucnost. Stát překračuje krátké meze jednotlivých životů, představuje imanentní vědomí národa.“ „Národ je vytvořen státem, který dá lidu vůli, a tedy opravdovou existenci.“ Bytí. (*Řeči o Itálii a fašismu*, 1935, str. 197, 211).

Esej *Ur-Fascism* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 30. října 2014.